

КРИТИКА І БІБЛІОГРАФІЯ

АКТУАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕОРІЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ

Полозенко Д.В. Фінансова політика в умовах трансформації економіки України (1992–2008). – К.: НДФІ, 2008. – 392 с.

В умовах реалізації глибинних, системних перетворень усієї сукупності економічних відносин суспільства, спрямованих на формування дієвих інституційних засад ринкового механізму господарювання, одне із ключових місць у всьому спектрі перетворювальних заходів держави належить ефективній фінансовій політиці. Саме фінансова політика має виступати основою повноцінного руху грошових коштів у масштабах усього національного господарства і на рівні окремих суб'єктів ринку, забезпечуючи реалізацію завдань із підтримання макроекономічної стабільності і стимулювання виробничого зростання. Відтак актуальним і своєчасним необхідно вважати опублікування монографії знаного в Україні вченого, фахівця з фінансової теорії – професора Полозенка Дмитра Васильовича «Фінансова політика в умовах трансформації економіки України (1992–2008)», у якій запропоновано сукупність оригінальних підходів і трактувань автора щодо особливостей реалізації та спрямування фінансової політики в період ринкових перетворень, її ролі у стабілізації економіки країни, реформування соціальної сфери, кредитного механізму та міжбюджетних відносин.

Потрібно розуміти, що в умовах трансформаційних процесів в економіці фінансова політика по мірі успішної реалізації завдань із ринкового реформування господарства поступово перетворюється на один із найбільш важливих економічних інструментів державного впливу на перебіг відтворювальних процесів, що в умовах глобалізації та високого ступеня інтеграції економіки України у світове господарство набуває особливо важливого значення. Ці питання знайшли своє відображення у шести розділах монографії, котрі послідовно розкривають різноманітні аспекти реалізації фінансової політики, відображаючи її роль і місце у загальній системі заходів державної економічної політики.

З точки зору актуальних проблем сучасного фінансового механізму, позитивно треба розцінити докладний розгляд у книзі особливостей управління державними фінансами, формування доходів державного бюджету та проведення бюджетної політики як основи реалізації стратегічних завдань соціально-економічного розвитку. Автором наголошується, що за умов перехідної економіки регулююча роль держави не повинна послаблюватися, а навпаки – має посилюватися.

У монографії на високому теоретичному рівні розглядаються основи реалізації фінансової політики, що характеризує цілі, інструменти та механізм їхнього впливу на такий важливий макроекономічний параметр як збалансованість державного бюджету. Відповідно до цього, у роботі розглядаються особливості управління державними фінансами, шляхи наповнення державного бюджету, а також роль бюджетної політики у реалізації стратегічних завдань соціально-економічного розвитку України в період ринкових перетворень.

Книга також містить детальну характеристику основних факторів, що впливають на стан добробуту населення з точки зору механізму реалізації державних програм фінансування соціальної сфери, розвитку АПК, фінансового забезпечення освітніх

закладів. Автор наголошує, що соціальна спрямованість бюджету України є головною складовою бюджетної політики, а соціальний захист населення з точки зору реалізації фінансової політики має забезпечуватись комплексом законодавчо закріплених соціальних норм, які гарантує держава окремим верствам населення, а також певних соціальних умов усім членам суспільства. Тому значне місце в роботі належить глибокому всебічному аналізу ролі видатків бюджету у розвитку людського капіталу. Цілком правильною є позиція автора про те, що соціальна сфера належить до галузей із великою капіталоємністю і повільною віддачею, однак окупність таких бюджетних витрат відбувається через підвищення продуктивності праці в реальному секторі економіки.

Важливою складовою роботи у контексті розгляду актуальних проблем реалізації фінансової і регіональної політики держави є аналіз питань побудови ефективних міжбюджетних відносин. Адже наявність у нашій країні значних регіональних відмінностей у соціально-економічному розвитку породжує широку диференціацію таких показників як розміри сумарних власних доходів на душу населення, коефіцієнти податкоспроможності, що загострює проблему фінансового забезпечення у розрізі регіонів, набуваючи загальнодержавної ваги. Відтак у книзі обґрунтовуються напрями оптимізації податкової системи, покликані сприяти зміцненню фінансової бази місцевого самоврядування і вирівнюванню соціального забезпечення адміністративно-територіальних одиниць держави.

У контексті загальносвітових тенденцій і закономірностей розвитку економіки в роботі аналізується вплив фінансової глобалізації на динаміку економічного розвитку, інвестиційний процес та реалізацію фінансової політики. Автор акцентує увагу на складних моментах глобалізаційних процесів та тих загрозах, які вони можуть становити для вітчизняної економіки у контексті забезпечення макроекономічної і фінансової стабільності. З точки зору особливостей кризових явищ на світових фінансових ринках та кризи у вітчизняному фінансовому секторі в сучасних умовах застереження і думки автора із приводу тих загроз, що містить глобалізація, видаються особливо актуальними.

Таким чином, робота Д. В. Полозенка представляє безсумнівний інтерес як для науковців, так і для практиків у сфері державних фінансів, викладачів і аспірантів вищих навчальних закладів, усіх, хто цікавиться актуальними проблемами фінансової науки.

О. В. ДЗЮБЛЮК

*завідувач кафедри банківської справи
Тернопільського національного
економічного університету,
доктор економічних наук, професор*